

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Provinciale weg N309 't Harde – Oostendorp

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

19 oktober 2011 / rapportnummer 2546-42

1. Hoofdpunten van het MER

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (GS) wil in de gemeente Elburg oplossingen realiseren voor de verkeersproblematiek van de N309 tussen 't Harde en Oostendorp. Op en rond deze weg zijn er problemen met de verkeersafwikkeling en de leefbaarheid. Om de oplossingen planologisch mogelijk te maken wordt een provinciaal inpasingsplan (PIP) opgesteld. Voor de besluitvorming over het PIP wordt een uitgebreide procedure voor een plan-milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Provinciale Staten van de provincie Gelderland (PS) zijn bevoegd gezag.

De Commissie¹ voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een kwantitatieve analyse van de leefomgevings- en verkeersgerelateerde problemen en op basis hiervan een onderbouwing van de doelen;
- een onderbouwing van de in het MER te onderzoeken alternatieven;
- de effecten van de alternatieven op:
 - leefbaarheid (leefomgeving, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, gezondheid);
 - natuur, landschap en cultuurhistorie;
- een meer in detail uitgewerkt voorkeursalternatief voor leefbaarheid, natuur, landschap en cultuurhistorie;
- inzicht in de mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden; indien significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten, dient een Passende beoordeling in het MER te worden opgenomen;
- een samenvatting die als zelfstandig leesbaar document een goede afspiegeling vormt van de inhoud van het MER;
- de wijze waarop na realisering van het voornemen de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (R&D)².

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² Notitie reikwijdte en detailniveau m.e.r.-procedure voor de N309, provincie Gelderland, augustus 2011

2. Achtergrond, doelen en besluiten

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doelen

Achtergrond

Geef een overzicht van de voorstudies die voor de N309 zijn verricht en de belangrijkste bevindingen hieruit. Beschrijf welke rol de N309 vervult in de verbindingen tussen Flevoland en het 'oude land'. Betrek daarbij de planontwikkeling rond de N23 in Flevoland en Overijssel.

Probleemstelling

Beschrijf in het MER de omvang en locaties van huidige en toekomstige verkeersknelpunten en daarmee samenhangende problemen die zich voordoen op en in de directe omgeving van de N309. Ga hierbij in op:

- verkeersintensiteiten;
- capaciteit van de N309;
- bereikbaarheid en verkeersafwikkeling op korte en lange termijn;
- verkeersveiligheid;
- leefbaarheid (leefomgeving, geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, gezondheid);
- inrichting en gebruik van de directe omgeving van de weg.

Maak bij de beschrijving van de ontwikkeling van het verkeer gebruik van het RC-scenario (Regional Communities) en het GE-scenario (Global Economy).³

Formuleer zo concreet en specifiek mogelijk de probleemstelling voor de N309.

Doelen

Geef aan wat de ambities van de provincie Gelderland zijn op het gebied van leefbaarheid en op het gebruik van de verschillende modaliteiten OV, fiets en auto en waarin deze zijn vastgelegd. Beschrijf de relatie met het voornemen. Werk vanuit de probleemstelling en de ambities nut en noodzaak van het voornemen uit.

Beschrijf specifiek, meetbaar en realistisch de doelen van het voornemen. Dit maakt het mogelijk de alternatieven te beoordelen op de mate van doelbereik. Geef aan:

- de termijn waarop de provincie de doelen wil realiseren;
- of de doelen onderling strijdig kunnen zijn en zo ja, hoe hier mee om wordt gegaan.

2.2 Beleidskader en besluiten

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het oplossen van verkeers- en leefbaarheidsproblemen rond de N309. Geef aan welke randvoorwaarden voortkomen uit relevante wet- en regelgeving en beleid. Ga daarbij in ieder geval in op:

³ De notitie R&D gaat uit van een RC en EC scenario (§ 4.2). Het nieuw regionaal verkeersmodel dat in het MER gebruikt gaat worden (zie § 4.4 notitie R&D) gaat uit van een laag (RC) en een hoog (GE) scenario.

- de provinciale structuurvisie;
- de ruimtelijke verordening Gelderland;
- het landschapsontwikkelingsplan;
- het reconstructieplan Veluwe;
- het provinciaal verkeer- en vervoersplan;
- het regionaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit Gelderland (RSL);
- het provinciaal actieplan geluid;
- de beleidsvisie externe veiligheid;
- de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden);
- herziening EHS 2009;
- het Gelders milieuplan;
- de provinciale verordening Programmatische Aanpak Stikstof (PAS);
- de provinciale verordening stiltegebieden;
- het waterplan Gelderland;
- het waterbeheerplan Veluwe.

Naast het besluit over het PIP zullen mogelijk vervolgbesluiten nodig zijn om het voornemen te kunnen realiseren. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

De provincie Gelderland wil oplossingen aandragen voor problemen met de verkeersafwikkeling en leefbaarheid rond de N309 tussen 't Harde en Oostendorp. Beschrijf in het MER hoe de doelen de keuze en de afbakening van het studiegebied en de alternatieven hebben bepaald.

3.2 Alternatieven

Het is van belang om in het MER alternatieven uit te werken die haalbaar en realistisch zijn. Beschrijf in het MER:

- de alternatieven die in het voortraject zijn overwogen of onderzocht;
- op welke wijze milieuaspecten, wettelijke eisen (bijvoorbeeld voor natuur) en de provinciale en gemeentelijke beleidsambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid een rol hebben gespeeld bij het afvallen van en de selectie van de in het MER te onderzoeken alternatieven;
- hoe de besluitvorming hierover is vastgelegd.

Besteed aandacht aan de samenhang tussen weginfrastructuur en andere modaliteiten via de stappen van de Ladder van Verdaas. De Commissie adviseert om in het MER alternatief 1 uit

te werken met naast verkeerssturende maatregelen ook flankerend beleid⁴ als oplossing voor (een deel van) de verkeersproblematiek rond de N309.

De notitie R&D geeft aan dat alle alternatieven in het MER gelijkwaardig worden uitgewerkt. Hierbij is een detailniveau van belang waarmee de alternatieven op hoofdlijnen kunnen worden vergeleken.

De vergelijking van alternatieven zal volgens de notitie R&D worden gebruikt voor een tussentijdse afweging van het voorkeursalternatief door PS. Beschrijf in het MER de keuze van het voorkeursalternatief en de milieuoverwegingen die hierbij een rol hebben gespeeld. De Commissie adviseert voor het besluit over het inpassingsplan het voorkeursalternatief meer in detail uit te werken dan de overige alternatieven. Geef daarbij ook aandacht aan de fysieke inpassing van de weg.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome groei van het verkeersaanbod, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Ga bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling uit van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Het is van belang de autonome groei van het verkeersaanbod goed in kaart te brengen. Geef hiertoe een overzicht en korte beschrijving van de ruimtelijke en infrastructurele plannen en projecten in het studiegebied en geef aan welke invloed deze hebben op het verkeersbeeld (intensiteit, doorstroming, veiligheid). Houd daarbij rekening met andere geplande ontwikkelingen die, in samenhang met de voorgenomen activiteit, tot veranderingen in verkeersintensiteiten zouden kunnen leiden.

Werk met scenario's voor:

- de ontwikkeling van het verkeer in de komende jaren (RC en EC scenario);
- de mogelijke ontwikkelingen vliegveld Lelystad en Evenemententerrein Biddinghuizen.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Beschrijf de huidige toestand van het milieu in het studiegebied. Hiermee zijn bewoners en gebruikers van het gebied bekend en dit kan een goed beeld geven van de te verwachten effecten van het voornemen.

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen voor ruimtelijke kwaliteit, leefomgeving, natuur, verkeer, geluid,

⁴ Bijvoorbeeld mobiliteitsmanagement bij bedrijven (met name Defensie), station Dronten als bestemming voor evenementen in Biddinghuizen etc.

luchtkwaliteit, geluid, water- en bodemkwaliteit worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, e.d.) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie, e.d.). Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven. Maak daarbij onderscheid tussen de effecten van tracévarianten bij 't Harde en de effecten van tracévarianten bij Oostendorp.

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard en mate waarin de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

Geef daarnaast in het MER voor ieder van de alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

4.2 Verkeer en infrastructuur

Beschrijf in het MER:

- voor het studiegebied de externe en interne ontsluitingsstructuur voor fiets, openbaar vervoer en auto;
- de verkeersintensiteiten op de verschillende wegen in het studiegebied onderscheiden naar intern (lokaal), extern (inkomend en uitgaand) en doorgaand verkeer alsmede in personenverkeer en vrachtverkeer;
- de verkeersafwikkeling (I/C) op de relevante wegen in het studiegebied voor zowel de ochtend- als de avondspits. Beschouw zowel de verkeersafwikkeling op kruispunten als op wegvakken;
- de verkeersveiligheid, waarbij zowel aandacht wordt besteed aan de te verwachten aantallen ongevallen per weggedeelte⁵ als aan de verwachte bijdrage van de alternatieven aan de oplossing van de bestaande veiligheidsproblemen. Beschrijf daarnaast (kwalitatief) in hoeverre de alternatieven voldoen aan de veiligheidsprincipes (of inrichtingsprincipes) van Duurzaam Veilig.

4.3 Leefbaarheid

4.3.1 Leefomgeving

Beschrijf in het MER:

- de bereikbaarheid van sociaal en economisch belangrijke bestemmingen;⁶

⁵ Kwalitatief met behulp van ongevalcijfers en kentallensystematiek.

⁶ Betrek hierbij de uitkomsten en conclusies uit het sociaal economisch onderzoek.

- de barrièrewerking en oversteekbaarheid van bestaande en nieuwe routes. Maak onderscheid in de barrièrewerking tussen ruraal en stedelijk gebied en de barrièrewerking binnen bebouwd gebied;
- de fysieke inpassing van de weg in de omgeving.

4.3.2 Geluid

Beschrijf voor de relevante wegen in het plangebied de huidige geluidbelasting op gevoelige bestemmingen en de toekomstige geluidbelasting (tenminste tien jaar na aanpassing van de weg). Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan het 'Reken- en meetvoorschrift geluidhinder 2006'.

Betrek bij de beoordeling op het aspect geluid alle wegen binnen het studiegebied waar sprake is van een afname van de verkeersintensiteit van 20% of meer en van alle wegen waar sprake is van een toename van de verkeersintensiteiten van 30% of meer of waar door een hoger aandeel zwaar verkeer een toename van meer dan 1 dB te verwachten is⁷.

Geef aan:

- of er thans al woningen zijn waarvoor een hogere waarde is verleend;
- welke geluidsreducerende maatregelen (bijvoorbeeld in de vorm van afscherming of geluidsreducerende wegdekken) getroffen kunnen c.q. moeten worden en wat de effecten van deze maatregelen zijn.

Breng zowel het relevante geluidsbelaste oppervlak voor de (woon- en natuur-) omgeving in beeld, als ook het aantal geluidgehinderden in het studiegebied. Gebruik hierbij de dosis-effect relaties die in de Europese geluidsrichtlijn (EU/2002/49) gegeven worden.

Beschrijf wat de effecten zijn op het aangewezen proefgebied 'stiltegebied Noordoost Veluwe' en welke maatregelen nodig of mogelijk zijn om verstoring van natuur en/of stiltegebieden te mitigeren.

4.3.3 Luchtkwaliteit

Beschrijf de concentraties fijn stof (PM₁₀, PM_{2.5}) en stikstofdioxide (NO₂) voor de huidige situatie, de toekomstige referentiesituatie en de situaties waarin de alternatieven zijn gerealiseerd. Breng de effecten op de emissies en concentraties (PM₁₀, PM_{2.5} en NO₂) in kaart, ook onder de grenswaarden.⁸ Maak hierbij gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007.

Presenteer de resultaten van de concentratieberekeningen door middel van verschilcontourkaarten⁹ waarop zijn aangegeven:

- de totale concentraties PM₁₀, PM_{2.5} en NO₂;
- de veranderingen in concentraties PM₁₀, PM_{2.5} en NO₂.

⁷ Bij deze toename is sprake van een merkbaar effect voor de beleving van geluid door een populatie.

⁸ Ook bij veranderingen in de concentratieniveaus onder de grenswaarden kunnen gezondheidseffecten optreden.

⁹ Gebruik hiervoor klassen met een breedte van 1,0 µg/m³ (of minder, indien een klassebreedte van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend is).

Geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹⁰

4.3.4 Externe veiligheid

Ga in op de externe veiligheidsaspecten (plaatsgebonden risico en groepsrisico) van het transport en de opslag van gevaarlijke stoffen, met name door het Ministerie van Defensie zowel binnen als in de directe nabijheid van het plangebied. Beschrijf de consequenties van eventuele wijzigingen in de transportroutes.

4.3.5 Gezondheid

Breng de consequenties van het voornemen voor de volkgezondheid zo veel mogelijk kwantitatief in beeld. Maak hierbij gebruik van de verkenning van de gezondheidseffecten van de N309 die in 2010 is uitgevoerd.¹¹ Geef aan hoe het studiegebied is afgebakend en hoeveel gevoelige objecten of personen zich in het studiegebied bevinden. Geef aan welke maatregelen de gezondheidsschade zoveel mogelijk kunnen beperken dan wel de volksgezondheid kunnen verbeteren. Geef aan welk alternatief uit oogpunt van volksgezondheid de voorkeur zou verdienen.

4.4 Natuur

Beschrijf welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn in het studiegebied en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied is. Ga daarbij in op:

- ecosystemen met een grote mate van ongeschondenheid, kwetsbaarheid en/of onvervangbaarheid;
- soorten en habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelen in het kader van Natura 2000 zijn geformuleerd;
- in het kader van de Flora- en faunawet beschermde soorten;
- bedreigde soorten (Rode Lijst).

Geef aan voor welke van deze habitattypen, dieren en planten mogelijk belangrijke nadelige gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de eventuele gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Ga hierbij meer in detail in op de gevolgen voor (broed)vogels.¹²

¹⁰ Gebruik hiervoor bijvoorbeeld het bestand Adrescoördinaten Nederland (ACN). Denk bij gevoelige objecten aan scholen, kinderdagverblijven, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

¹¹ Zie notitie gezondheidseffecten verkenning N309 't Harde, 6 december 2010, provincie Gelderland.

¹² (Broed)vogels worden sterk beïnvloed door verkeer. Dit manifesteert zich door lagere dichtheden nabij drukke verkeerswegen. De effectafstanden voor wegverkeerslawaai beslaan tenminste 400m in besloten en 500m in opene landschappen. In samenhang met licht, visuele verstoring en luchtverontreiniging kunnen de versturende effecten verder reiken dan de beïnvloeding door verkeerslawaai. Beschrijf daarom in het MER binnen een afstand van 600m in besloten en 750m in opene landschapstypen:

- welke soorten binnen deze afstand voorkomen;
- in welke dichtheden deze soorten voorkomen;
- wat het belang van het gebied is voor deze soorten (bijvoorbeeld broed- en/of foeragegebied)

Gelet op de aard van het initiatief en het plangebied zijn vooral effecten door vernietiging, verstoring door geluid en licht, versnippering en vermessing en verzuring door stikstofdepositie te verwachten. Ga voorts na in hoeverre effecten kunnen optreden op grondwaterafhankelijke ecosystemen en waardevolle beken. Beschrijf mitigerende maatregelen, zoals fauna passagemogelijkheden, die de eventuele gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Gebiedsbescherming

De huidige N309 ligt binnen de EHS en ligt nabij het Natura 2000-gebied Veluwe. Geef op kaart aan waar zich langs de tracés beschermde gebieden liggen. Geef van deze gebieden de status aan. Beschrijf de gevolgen van de verschillende alternatieven voor de beschermde gebieden.

Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voorkeursalternatief afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied Veluwe, geldt dat een Passende beoordeling opgesteld moet worden.¹³ Omdat sprake is van een plan-MER, moet deze Passende beoordeling deel uitmaken van het MER.

Beschrijf in de Passende beoordeling:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitats in het studiegebied en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Onderzoek in de Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het voor-nemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantast. Ga voor wat betreft stikstofdepositie na in hoeverre er sprake is van verandering in depositie 1 en 10 jaar na het gereedkomen van de weg. Betrek daarbij zowel voor stikstof gevoelige habitats als leefgebied van broedvogels waarvoor het gebied is aangewezen. Geef bovendien de verandering aan van stikstofdepositie als gevolg van het voornemen ten opzichte van de autonome ontwikkeling en wat dit betekent voor het halen van de instandhoudingsdoelen.

Indien er geen zekerheid is dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, volgt uit de wetgeving dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zogeheten ADC-toets met succes wordt doorlopen¹⁴. Verken in dat geval in hoeverre met dit voornemen aan de ADC-criteria kan worden voldaan.

-
- de (mogelijke) gevolgen voor de (lokale) populaties van deze soorten en toets dit aan de relevante beschermingsregimes.

¹³ Indien significante effecten van de voorkeursvariant met zekerheid kunnen worden uitgesloten, kan een Passende beoordeling achterwege blijven. De onderbouwing van deze mogelijke uitkomst dient deel uit te maken van het MER.

¹⁴ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?

Ook voor de EHS zijn negatieve gevolgen niet op voorhand uit te sluiten. Beschrijf daarom voor de EHS in en rond het plangebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek de gevolgen voor deze kenmerken en waarden. Geef voor het voorkeursalternatief aan in hoeverre sprake is van compensatie zoals bedoeld in de Ruimtelijke Verordening Gelderland¹⁵. Geef in dat geval ook op hoofdlijnen aan de omvang en locatie van de benodigde compensatie alsook de wijze waarop deze kan worden gerealiseerd.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, met nadruk op rode lijst soorten. Geef aan waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹⁶ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen mogelijk overtreden worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef aan indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Beschrijf mitigerende maatregelen die aantasting kunnen beperken of voorkomen alsmede eventuele compenserende maatregelen. Geef aan of voor het voornemen een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Indien die vereist is, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat een ontheffing verleend zal worden. Geef tenslotte aan in hoeverre de beschikbare informatie omtrent het huidige voorkomen van beschermde planten- en diersoorten voldoende actueel en/of volledig is om aan de vereisten voor een eventuele ontheffingsaanvraag te voldoen.

4.5 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Gezien het karakter en de status van het studiegebied (Nationaal Landschap Veluwe¹⁷) dient specifiek aandacht uit te gaan naar een adequate beschrijving van dat landschap en de mogelijke gevolgen van het voornemen hiervoor. Beschrijf de dragers van het landschap vanuit de fysisch-geografische opbouw, de cultuurhistorische opbouw en de visueel-ruimtelijke kenmerken zoals openheid. Beschrijf op basis daarvan de landschappelijk of cultuurhistorisch belangrijke patronen en elementen en hun samenhang.

-
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁵ Op grond van de Ruimtelijke Verordening Gelderland zijn geen bestemmingen toegestaan waardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij:

- er geen reële alternatieven zijn;
- er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten door mitigatie zoveel mogelijk worden beperkt;
- de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

¹⁶ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrictlijn- / bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels.

¹⁷ Het gehele plan- en studiegebied is onderdeel van het Nationaal Landschap Veluwe, zie <http://www.nationalelandschappen.nl/landschap.php?id=16>

Geef een waardering van de beschreven landschapstypen, –structuren en –elementen op de verschillende schaalniveaus, aan de hand van de (regionale) karakteristieken, de zeldzaamheid, de gaafheid, samenhang en vervangbaarheid. Besteed hierbij met name aandacht aan de gevolgen voor:

- de betekenis van het landgoederengebied en de elementen daarbinnen voor het cultureel erfgoed;
- de landschappelijke kwaliteit van het landgoederengebied.¹⁸

Geef op basis hiervan een beschrijving en beoordeling van de effecten van het voornemen en van de manier waarop deze effecten door fysieke inpassing van de weg kunnen worden verzacht.

Ga in op de betekenis van deze veranderingen in het landschap voor het huidige gebruik en het toekomstige gebruik. Denk daarbij onder andere aan het recreatieve (mede)gebruik en aan de betekenis van het studiegebied voor bedrijvigheid zoals landbouw.¹⁹

Betrek in de effectbeschrijving ook de verandering in de beleving van het landschap door de gebruikers (inclusief de weggebruikers). Ga daarbij in op de visueel–ruimtelijke kenmerken en de belevingswaarde van het huidige plan– en studiegebied en de effecten van het voornemen hierop. Maak zoveel mogelijk gebruik van kaartmateriaal en foto's waarmee de karakteristieke beslotenheid dan wel openheid, ruimtelijke structuren van de verkaveling, zichtlijnen en de belangrijkste beeldragers worden vastgelegd.

Geef in het MER een overzicht van de archeologische waarden langs de tracévarianten. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn op de plaatsen waar bodemingrepen voorzien worden dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen is en of deze behoudenswaardig zijn. Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de verschillende alternatieven/varianten is op het bodemarchief en daarin bekende aanwezige archeologische waarden.

5. Overige aspecten

5.1 Leemten in milieuinformatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

¹⁸ Zie ook zienswijze RCE en J. en N. Witjes, waarin wordt ingegaan op de betekenis van cultureel erfgoed.

¹⁹ Zie ook zienswijze van F.J. Kroese, waarin gewezen wordt op de gebruiks– en belevingswaarde van het landschap.

5.2 Onzekerheden en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.²⁰ Geef daarvoor in het MER inzicht in:²¹

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.²²

5.3 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

²⁰ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

²¹ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf)

²² Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding. Met de oplevertoets wordt ook invulling gegeven aan de (tot op heden veelal niet nagekomen) verplichting tot evaluatie van een MER (artikel 7.39 t/m 7.42 van de Wet milieubeheer).

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincie Gelderland

Besluit: vaststellen provinciaal inpassingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: realiseren van oplossingen voor de verkeersproblematiek op en rond de N309 tussen 't Harde en Oostendorp

Procedurele gegevens:

ter inzage legging: 31 augustus 2011 tot en met 11 oktober 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 29 april 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 19 oktober 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

ir. J.J. Bakker

drs. ing. H.J. Kingma

ir. D. Metz

D. Spel (werkgroepsecretaris)

drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- notitie reikwijdte en detailniveau m.e.r.-procedure voor de N309, provincie Gelderland, projectnummer 238333, revisie 1 eindconcept, 22 augustus 2011;
- projectplan N309 't Harde - Oostendorp, d.d. 29 september 2011;
- notitie 'gezondheidseffecten verkenning N309 't Harde', provincie Gelderland, 6 december 2010.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 15 oktober 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. F.J. Kroese, Hoge Enk
2. G. de Groot, 't Harde
3. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
4. Gelderse Milieufederatie, Arnhem
5. E. Groothuis en A. Groothuis-Egberink, 't Harde
6. W. Holstege, 't Harde
7. G.J. Wolffensperger, Elburg
8. J. van der Vlies, 't Harde
9. A. Meester, 't Harde
10. J.Th.S. Witjes en N.A.Th. Witjes-Rambonnet, Elburg
11. K. Klepper, 't Harde
12. Gemeente Oldebroek, Oldebroek
13. Comité Rondweg Nee, 't Harde

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Provinciale weg N309 't Harde – Oostendorp

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland wil oplossingen realiseren voor de verkeersproblematiek van de N309 tussen 't Harde en Oostendorp (gemeente Elburg). Op en rond deze weg zijn er problemen met de verkeersafwikkeling en de leefbaarheid. Om de oplossingen planologisch mogelijk te maken wordt een provinciaal inpassingsplan opgesteld. Voor de besluitvorming over dit plan wordt een procedure voor een milieueffectrapportage doorlopen. Provinciale Staten van de provincie Gelderland zijn bevoegd gezag.

ISBN: 978-90-421-3367-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

